

H. H. B. p. 73274
Biblioteca poporală a „TRIBUNEI“.

Nr. 4.

PIPĚRUȘ PĚTRU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

de

I. T. Mera.

Ediția IV.

Sibiiu.

Editura și tiparul lui W. Krafft.

1903.
ERDELYI MUSEUM

1548 * 1903. NOV. 12

KÖNYVTÁRSZ.

fost ce-a fost, de n'ar fi fost nu s'ar povestí. Că nu-mi place a minți ca purecelui a sări de pe frunza teiului pe vineția ceriului, ci ca muscei de pe părete pe părete, mai mincinos cine nu crede.

A fost odată o muiere văduvă cu doi ficiorași și o fată. Ficiorii erau ca toți ficiorii din lume, ficioni, dar fata era drăgălașe și mândră, cum a ȕis cel din poveste, ruptă din soare. Și sciți d-voastră cum era pe vremile acele, că furau smeii fetele cele frumoase, nu s'a putut să nu-și pună și pe fata văduvei asemenea păgân ochii; dar frații o păziau cu credință și vitejie și smeul nu isbutea nici într'un chip.

Dar, bagseama, precum e scris, așa are să se întâmple; că odată ies frații de dimineață la plug și, fiindcă pita tocmai atunci era în cuptor, n'au mai voit să aștepte, ci s'au înteles cu bētrāna, să trimită pe sora lor colo cātră vremea prānzului cu de māncarea. Și ca să scie fata drumul cātră holdă, trag ficionii o brasdă dinaintea uși pānă în capētul moșiei lor.

Smeul care nu lucra alta, decât pāndea ceasul cānd i-s'ar veni mai bine, să pună māna pe puiul meu de fată, se dă de astupă brasda ce ducea la

holda văduvei, și trage o brasdă până în curtea casei sale.

Colo cătră vremea prânzului gătesce bătrâna de mâncare, o ia fata în cap și pleacă dealungul brasdei veselă și cântând cum e treaba fetelor. Numai după ce a mers o bună bucată de loc, a băgat ea de samă că a retăcit; dar atunci era târziu, căci smeul sări dintr'un tufiș ascuns, puse mâna pe fată, o duse acasă și vorba cântecului:

Remâi maică sănătoasă,
Remâi maică bucuroasă!

Ficiorii, sermanii s'au uitat în calea surorii lor până ce toate le-au fost țepenit vinele de după cap, dar trecu vremea prânzului, trecu soarele pe lunecușul său cătră scăpătat și fata cu mâncarea nicăiri nu se arăta. Despre seară s'au întors frații acasă flămânzi, bieții de abia vedeau calea înaintea ochilor, și când ajunseră acasă și se unul dintre ei cătră mamă-sa:

— Aha, mamă dragă, da bine ne mai ținuși astăzi, că trecu o sfântă și o sfântă noapte de când n'am gustat o biată sfârmătură.

Mama săraca tot cu grijea ei în sîn, îndată se gândi la fată și și se:

— Vai! bătutu-m'a Dumneșeu, fata mea și începù a se tînguî și a se bocî de resuna satul în gura ei.

Ficiorii o mai liniștiră o leacă și se vorbiră să plece a doua și la smeul și chiar cu prețul vieții,

să scoată pe sora lor, fiindcă sciau ei, că păgânul și-a făcut mendrele. Văduva săraca îi rugă să nu se ducă, ca baremi pe ei să-i mai aibă de sprijin și bucurie la ȕilele bētrāneȕelor: dar înzādar, ficiorii și-au pus de gānd, și a doua ȕi de dimineatā dupā ce își luarā merinde, haine de primenealā, cāte un paloș și alte lucruri trebuitoare la drum și după ce sārutarā māna mamei lor, plecarā.

Au mers ei și au mai mers cale lungā să le ajungā și mai întrebānd, mai rātācind au ajuns la smeul. Dar smeul, mē rog d-voastre, cum i-a vēdut, i-a cunoscut: îi apucā cu brāncuȕa lui cea nesdravēnā și așā mi-ȕi-i trāntī odatā, de-i bāgā pe amēndoi pānā în grumazi în pāmēnt după ușā. Sora sērmana nu le putū ajuta în nici un chip, dar îi hrānia pe sub ascuns cu lingura, ca să le ȕinā viaȕa în oase de aȕi pānā māne.

Vēduva săraca așteaptā o ȕi, așteaptā douē, așteaptā nouē-deci și nouē, dar vremea trecea în sborul ei mēsurat, și nici una din ȕilele multe ce aștepta nu-i aducea nici fata, nici ficiorii. Din lacrāmile cāte a vērsat biata mamā, putea-i face, cum îi vorba, apā de corābii, iar din suspinele ei duioase putea-i face o salbā jalnicā în jurul pāmēntului.

Dela o vreme îi secarā lacrāmile și-i amuȕirā suspinele; cā bagsama întēlept a grāit cel din poveste, cā nu-i mult să nu se sfīrșeascā, și iar, cā nu-i puȕin să nu se ajungā și în sfīrșit, își îngropā dorul în adēncul inimei mai uitānd de cele ce au fost odinioarā.

A fost dar așa de bine, mă rog d-voastre, boieri cu înțelepciune, că într'o dimineață, când mătura veduva casa, dă de un fir de piper prin prav și-l mătură și pe el; dar piperul dracului de câte ori îl trăgea cu mătura, săria înderăpt și strica porșorașul de gunoiu ce-l făcea muierea. Muierea îl trage încoace, el țop înderăpt; îl mătură iarăși, el sare astfel ca mai înainte.

— Fiți-ar de cap, duse muierea mănioasă dela o vreme, fir de piper ce esci, și ridicându-l îl băgă în gură și-l înghiți.

Din acel ceas muierea se porni grea și nu sciù cum aduse întâmplarea, că pe când i-se împlini vremea și veni ceasul să nască, bătù Dumnezeu cu sfântul Petru la ușe și cerură conac preste noapte. Pentru că, mă rog d-voastre, creștini buni, pe atunci nu erau vremile așa stricate și oamenii nu așa răi ca acuma și Tatăl din ceruri cu sluga lui credincioasă cutezau să umble prin rândurile păcătoșilor, nu ca astăzi că suflet de om nu a vedut sfintele lor fețe.

Destul atâta, că drumarii mei se sălășluiră în casa veduvei și fiindcă era acolo, pe sfântul Petru îl luă muierea de moașe, iar pe Ddeu de cumătru. Și nascù veduva mea, Doamne, un ficior frumos și îndesat de te prindea mirarea uitându-te la el. Tatăl sfânt îl botezà și-i puse numele după al tovarășului său: Petru; iar mamă-sa și toată lumea fiindcă s'a nascut dintr'un fir de piper, i-a dis și-i dice: Pipëruș Petru.

Dumnezeu porunci lui sfântul Petru să ardă cuptorul de pită și cum își botezà finul, în loc să-l pună în leagăn cum e treaba pruncilor, îl aruncà în cuptor. Femeia săraca încremeni când vèdù pe Tatăl nostru punënd alitãul la gura cuptorului. Dar Dumnezeu o liniști și-i dîse să se uite în cuptoriu să-și vadă odorul; și ce să vedeți d-voastre?! — pruncul de o dî era ca altul de un an, ședea în mijlocul cuptorului și se juca cu două mere de aur curat. Mama încremeni când îl vèdù, și se bucurà în inima ei iubitoare; iar Ddeu cu ortacul sèu fi multãmîrã muierii de sălaș, muieria le multãmî de ajutor și drumarii plecarã în trebile lor neînțelese.

Petru dincoace, creșcea, dragul meu, de-l vedea-i cu ochii cum se ridicã copãcel și el nesdravën, veți bine când a fost de o septemãnã, era ca altul de doi ani, când a fost de o lunã, era ca altul de trei ani și dela o vreme începù să se joace și el prin ulițele satului, prin țarinã și pe unde vor fi fost isprãvurile de joc ale pruncilor.

Dar Petru tot altfel decãt lumea: el nu se juca ca ceialalți prunci, de-a caii, de-a minja, ci lua ușile și vrãmîțele oamenilor dela ogređi și ocoale și le svîrlia cum svîrli cocenii preste capetele oamenilor.

— Fi-ar de cap să-i fie, nesdravën ce e, diceau bieții oameni, strîngëndu-și vrãmîțele de prin ogređi; da ducã-se el să se batã cu smei și-și scoatã frații și sora, dacã e atãt de tare și ne lase pe noi în pace, oameni așezați și cu frica lui Ddeu ce sîntem.

Pipëruș Petru auđind vorbele oamenilor ađi, auđind mâne, întrebă odată pe mamă-sa, dacă a avut el vr'odată frați sau soră. Mamă-sa tăgădui și cu toate puterile ascundea dinaintea lui taina ce-i apăsa pe inimă ca o grea peatră de moară.

Petru tăcù, se duse la jocul lui și sbr! — iarăși cu vrămițele oamenilor prin vėzduh.

Oamenii amărțiți strigară după el în acelaș chip ca mai nainte :

— Fire-ai de mireaz să fii, nesdravěn ce ești, dar dă-ne pace, că nime nu-ți face nimic și de îți vine pofta de bătaie, du-te la smeu de îți scoate frații și sora, că le-a fi usturând pielea de moale ce le-a fi pe acolo!

Pipëruș Petru auđind aceste nu se putù stēmpera nici într'un chip, ci se duse la mamă-sa și o rugă încă odată, să-i spună ori de are el frați și surori?!

Mamă-sa tăgădui și acum și-l luà pe departe cu alte lucruri, doar îl va face cumva să uite de aceasta; pentru că, mă rog d-voastre, simția ea, de ce doarece el așa tare să scie ori de sânt adevėrate vorbele lumii.

Dar Petru nu se mulțămí cu atâta, își puse de gând să afle dela mamă-sa ori și cum această taină; și într'o bună dimineață, trezindu-se se făcù bolnav de moarte. Mamă-sa sėrmana îl îmbia cu una cu alta se trudia în toate chipurile să-i facă pe voie, dar nimic nu-l mulțámia și nimic nu-i era pe plac.

Intr'o vreme însă elmise cătră mamă-sa :

— Mamă, să-mi dai țîță pe sub tălpoaia casei !
Pentru că trebuie să știți oameni buni, că el deși
era mai ficior decât ficiorii, nu trecuse încă de
vremea întărcatului.

Mamă-sa, sërmana deși din toată inima doria,
să-i facă ceva pe voie, tresări la această nesdră-
venie și-l întrebă :

— Cum voi pute face eu acest lucru, Petrea
mamei ?

— Iată așa, mamă dragă, mise Pipëruș ridi-
când cu degetul cel mic tălpoaia casei lor.

Mamă-sa atunci îi întinse țîță pe sub tălpoaie ;
dar lui Petru nu i-a fost să sugă, ci lăsă o lecuță
talpa pe țîță, iar mamă-sa strigă odată de durere :

— Au, Petrea mamei !

— Spune-mi mamă am frați și am surori ?
o întrebă Pipëruș nepăsându-i de durerea ei.

Muirea sërmana respunse ștergându-și lacră-
mile din ochi :

— Cum îți voi spune sufletul meu altfel
decât, că nu ai frate, nu ai soră, și de ți-aș spune
altfel, aș păcătui înaintea lui Dumnezeu și înaintea
sufletului meu.

Pipëruș Petru atunci lăsă tălpoaia și mai jos
de țivli biata muieră ca în gura șerpelui. Ficiorul
habar n'avea de țivliturile ei, ci o întrebă a doua
oară, de sînt adevărate vorbele ce a auzit.

— O dragul meu, Petrul meu, mise mamă-sa
cu durere ; dar mai crezi tu gurilor străine, decât

ce crești măicuței tale, care te-a făcut, te-a crescut, și te are drag ca lumina ochilor. Sufletul meu, voinicul meu.

Pipëruș Petru se mânia și el și lăsă și mai tare tălpoaia pe țîța mamă-sa, iar mamă-sa mai trecută de durere dîse:

— Ridică tălpoaia Petrea mamei, că ai avut frați și ai avut o soră, dar i-a furat pe toți un smeu nesdravăn și spurcat.

Petru atunci ridică tălpoaia de pe țîță și dîse voios:

— Atîta am voit să știu, maică; — dar acum te voi ruga eu pe dumnea-ta, să-mi faci o pogace cu laptele d-tale, pentru că eu vreau să mă duc pînă la acel smeu nerușinat și îmi voi aduce acasă frații și sora; și mi-a fi trebuincioasă de merinde o pogace făcută în chipul cum spusei.

Mamă-sa sërmana, n'avu ce face, își mulse laptele și frămîntă cu el o pogace, că pe Petru în nici un fel nu-l putu oprî dela gîndul ce și-a pus.

A doua zi pînă în dîuă își puse Pipëruș Petru pogacea în traistă, își luă remas bun dela mamă-sa și plecă. Dar mai nainte el întră, mă rog d-voastre, pe la un faur și dădù să-i facă un buzdugan de 99 ocale de fier, ca să aibă și el o bucată de armă pe lângă sine și să nu se ducă la acea luptă primejdioasă cu mînilor goale.

Făcù cioroiul buzduganul, dar nu fù pe placul lui Petru, pentru că degetul cel mic nu se încovoia sub greutatea lui; din această pricină poruncesce

el meșterului, să mai pună vr'o 19 ocale în el. Când fù gata, îl puse Pipëruș iarăși pe degetul cel mic și degetul se încovoia o lecuță sub greutatea fierului; atunci îl luă Petrea de-a umërul, plăti meșterului pentru lucru și se duse deadreptul la smeul ce ținea pe soru-sa de soție și pe frații săi în robie. Merse el până acolo în pace, pentru că cine ar fi cutezat să-i stee în cale și să se prindă cu un nesdravën așa vestit cum era Pipëruș Petru pe vremile acele; și într'o ȃi de cătră seară iată numai că ajunse la curțile smeului. Smeul era dus, mă rog d-voastre, în trebile lui și Petru află acasă numai pe soru-sa, nevasta smeului.

— Bună seara soră, îi ȃise Petru întrând în casă.

— Mulțamesc, frate și nu frate, respunse sora de colo cam înduioșată de vorbele flăcăului.

— Cum înțelegi aceste vorbe, soro? o întrebă Petru făcându-se că nu pricepe ce a ȃis ea.

— Așa prietine ȃise nevasta, că eu nu sciu să am alți frați decât pe aceștia doi, pe cari i-a nenorocit bărbatul meu într'un ceas de mănîe. Ii arată adecă, mă rog d-voastre, pe frații ei de după ușe.

Atunci scoase Petru pogacea făcută cu laptele mamă-sa și-i dădù să guste, iar nevasta, după ce mușcă odată din pogace, cunoscù laptele cu care a crescut și-i ȃise:

— Drept că tu ești fratele meu cel adevărat; dar grăbesce frățioare și te du de pe aici până nu

se întoarce smeul, ca să nu o pățesci și tu cum a pățit-o bieții frați de după ușe.

— Nu te teme, soro, respunse Pipëruș Petru ; și atunci se auđi în poartă o pocnitură grozavă, de gândeai că bubue tunetul în vr'o furtună depărtată. Era, boieri d-voastre, buzduganul ce-l svêrlia smeul în poartă de câte ori se întorcea acasă și dădea prin aceasta de scire nevestei, să gătească mâncarea așa, ca pe când va ajunge el acasă să nu fie nici caldă, nici rece, ci cum e mai bună la gustare. Buzduganul învățat lovia în poartă, iar din poartă dădea în casă și se așeza după ușe în cuiu.

Pipëruș Petru nu se spăria de acest lucru ciudat, ci luă buzduganul și-l svêrlí înderët cu atâta putere, de trecu sbârnaind pe lângă urechia smeului șapte poste înderëtul lui.

Aha, ăise smeul astupându-și urechia, oare fuse vr'o pășerea, ori fuse drag buzduganul meu, că tare îmi țiu urechia; și nu știu să fi crescut așa mare până acum Pipëruș Petru cel vestit.

Da! ăeu acela era el, boieri d-voastre, voinic și viteaz, habar n'avea de puterea smeului, ci se încuibă în casă, porunci soru-sei, să ardă cuptorul de pită și băgă buzdugănașul în flacăra, iar el se puse pe scaun după masă ca în casa lui.

Colo când se învălia ăiu cu noaptea iacătă-l smeul turbat întră în casă și încruntându-se odată pocit cătră Petru îi ăise cam preste umër:

— Veniși la mine, Petre?!

— Veni la tine ca la mine, smeul meu, îi response Petru tot așa de aspru.

— Apoi bine, țise smeul iarăși, dar acum pe unde vei vr'e tu Petre să ieși de aici, pe ușe sau pe fereastră?

— Adecă să veți smeul meu, de va fi să ies pe ușe bine va fi, dar de voiu ieși pe fereastră, vom mai lărgi-o o leacă, că prea îmi pare pe să-răcie croită.

Atunci nu se mai gândi Petru nimic, ci puse pe la spate mâna pe buzdugan și roșu ca jeratecul cum era, așa mi ți-l lipi de vr'o două ori de titva smeului, încât smeul pe loc remase turtit și mut ca cărțițele pământului.

După ce își isprăvi Petru dușmanul, nu mai zăbovi nimic, ci scoase pe frații săi de după ușe din pământ, luă pe sorioara sa cea frumoasă și plecară cu toții cătră casă; iar curțile smeului le închinară năpustului de locaș uritului.

Se duseră ei cât se duseră, voioși în inimile lor că au scăpat de dușmanul ce-i ținea în vecinică prinsoare; și că acuși aveau să vadă iarăși pe mama lor, satul și moșia ce au lăsat de atâta vreme.

Dar bag seamă este un colțisor ascuns în inima omului, care atunci când e sufletul mai îmbelșugat, dă afară și ca volbura îl năpădesce până în crescetul capului. — Frații cei doi încep dela o vreme a se uita cam cordiș la Petru și se șoptesc pe sub ascuns cam astfel:

— Nu știu ce-i țice tu, măi frate, da omul

acesta nu mi-se pare să fie cu adevărat fratele nostru. Noi am lăsat acasă pe biata mamă singură ca cucul în pădure, și de altă parte nu știu cum să fi crescut în așa scurtă vreme un om mai altfel decât oamenii.

— Că chiar bine ți dai tu fratele meu, vezi tu că nici nu ne seamănă nici cu făptura, nici cu năravul, și tare mă tem să nu fie și acesta vre un ispravnic de-al smeilor, să scăpăm dintr'o gaură și să ne îndesăm într'alta, vorba ăluia.

Așa vorbeau ei de pe buze, dar inimile le erau pline de ciudă și urgie și de rușinea ce aveau să poarte înaintea lumii, că și pe ei și pe sora lor i-a mântuit dela osândă fratele cel mai mic.

Destul dară să vă spun d-voastre atâta, că să înțeleg frații mai bine, și odată când treceau pe lângă o prăpastie, care scie Dumnezeu ce fel era, poate poarta lumii acesteia, știu și eu, îl îmbrâncesc pe nesciute și țup! viteazul meu în adâncime. — Ei s'au dus în trebile lor iar Pipăruș Petru a fi mers de-a volomocul cine scie câtă vreme, până odată s'a oprit și când s'a uitat împrejur, ce să vedeți?! — era pe celalalt tărâm.

Se uită el cât se uită, dar ce să facă, o luă dela o vreme înainte și merse, vorba ăluia, în calea nasului, și cum mergea așa fără țel, dă odată într'un loc uscat și prăvos fără leac de fir de iarbă și cu o fântână secată cine scie de câtă vreme, preste o herghelie de cai buiaci și grași, așa de frumoși, de-ți fugeau ochii pe ei.

— Doamne, dicea el socotîndu-se în gîndul lui, ce mai minune e și aceasta; într'un loc uscat ca ciontul să se prăsească o herghelie atît de sumeață și scumpă.

Atunci auzî Petru un glas de om nevêdut poate că glasul lui Dumnezeu, care, cum dice scrip-tura, aude și vede toate și numai însuși e nevêdut; astfel cuvêntînd :

— Ei Petre, nu te mira tu de acest lucru, căci ceea ce veđi acuma e pomana sîracilor.

Se uită Petru cît se uită și apoi iarăși merse mai departe. Altădată vede într'un islaz frumos cu iarבă grasă pînă în genunchi o stavă de cai rîp-ciugoși, prăpădiți de mai mare îti era scârba să te uiți la ei. Stă el iară de să miră și cam astfel se dumeresce :

— O Doamne, multe minuni ai mai lăsat pe această lume pécatoasă; cum se poate ca în acest nutreț bogat abia să se aleagă de cai pielea și oasele.

Glasul cel nevêdut dise atunci cătră el iarăși :

— Nu te mira Petre, că așa e pomana găzducului.

Adecă, sciți d-voastre mă rog, dată cu de-a sila, de rușine, cum s'ar dice, și nu din inimă cu-rată cum e a sîracului.

Mișcat în suflet și înduioșat la inimă de ce a vêdut și auzit, o ia el iară înainte, și se duce mă rog d-voastre, și se duce prin codri și prin pustietăți fără să dea de vr'o urmă omenească de cum să întâlnească zăranie de om.

Și fiindcă se vedea el singur în atâta amar de pustietate, simți că ar fi bine, să aibă lângă el vr'un cățeluș, care să-l păzească noaptea și să-i ajute la vreme de primejdie. Din această pricină își prinse el un puioac de lup și mai prinse unul de urs și-i învăță să-i fie credincioși la ori ce vreme. Apoi merse Pipëruș iarăși mai departe fără să-i fie teamă, că-i vor face câinii ce i-au făcut frații.

Și cum mergea odată printr'o câmpie deșertă întâlnește la o fântână cu apă limpede o fată atât de frumoasă, de numai în vis ți-se poate o așa nălucire arăta. Fata ședea sërmana rădimită de doagele fântânii și-și ștergea lacrămile ce curgeau șiroiu din ochii săi învăpăiați. Ficiorului i-se făcù milă de biata fată și o întrebă de ce plânge?

— O Doamne, voinice, dișe ea trezită dintr'un somn de buimăceală, să poate să nu scii soarta ce mă așteaptă în fiecare clipă, că toată împărăția tatălui meu plânge de jalea mea, dar suflet de om nu e în stare să-mi ajute.

— Nu sciu dëu surată, că nu acest pământ pe care calc acuma, a dat pâne gurii mele.

— Atunci să-ți spun voinice, dișe fata pëtrunsă de-o rađă de nădejde. Veđi această fântână cu apă limpede și răcoritoare este singurul isvor de apă în țeara tatălui meu, împërat stăpânitor preste aceste țeri întinse. Toată țeara bea dintr'însa și pentru această beutură împărăția trebuie să deie în fiecare an câte-o fecioară bălaurului, ce stăpânesce

cu puterea neînvinsă fântâna. Nu-i mamă în această nenorocită împărăție, care să nu-și plângă odorul sfârșit lângă aceste doage blăstemate: acum mi-a venit rândul mie și nu știu clipa, când s'a tulbura apa și a întinde bălaurul capetele, să mă înghiță pe vecie. Tronul împărăției și fata lui a fâgăduit-o tata aceluia, care va putea scăpa țeara de osânda aceasta; dar nu-i voinic pe sub acest soare, care s'ar încumeta să deie piept cu necuratul.

Pipêruș Petru o ascultă cu băgare de seamă și uitându-se la față se stârnî în inima lui un foc, care preste față trage ceață; îi dîse fetei să nu se teamă, că va scăpa-o el de bălaur, dar fiindcă-i obosit de drumurile lungi ce făcuse se culcă o lecută, își puse capul la față în poală și-i priti, să-l trezească când a fi să se tulbure apa. Biata față, tină și ea, cu inima aprinsă în piept mai uită de necasul ce-o muncia, începî a-i căuta flăcăului în cap și el adormi dus.

Nu trecu vreme ca de când stau eu aici cu d-voastre și-mi bat gura cu minciuna, și iacă începe apa a clocoti și a arunca spume preste spume, iar din mijlocul lor își scoase bălaurul cele 12 capete spurcate. Fata sormană, trecu de spaimă vedînd dihania apropiîndu-se de dînsa, își pierdu graiul, încremenî ca piatra și nu-i mai pică în minte, să trezească flăcăul din poală. Dar lacrămile începură a-i curge de-a valma și picau de-a rândul pe obrazul lui Petru, și atât de fierbinți erau aceste lacrimi, de tresări flăcăul din somn, puse iute mîna pe

buzduganul de lângă el și așa lovî de vr'o două ori pe necuratul de-l ameți pentru toate vremurile. Apoi scoase iute paloșul, îi tăia de-a rîndul capetele și din carnea lui cea spurcată făcî douăsprezece porșoare în jurul fântânii; mai tăia vîrfurile limbilor dela toate capetele, le băgă în traistă și se puse iarăși să doarmă fără grije și fără teamă.

Dar, vorba din bētrâni, că nu-i pentru cine se gătesce, ci-i pentru cine se nimeresce.

Se întemplă adecă de trece pe lângă fântână un cioroiu de Țigan, negru ca fundul ceahunului, cu ochi aspiți de vijlă șireată. Vede el bălaurul omorît, vede flăcăul durmind la fata de împărat în poală și scie ce și cum s'a întemplat pe acolo. Nu se gîndesce mult nepotul lui Faraon, ci ia paloșul lui Petru și-i tăia grumazul cu o singură dătătură, mai tăia câte-o bucățică din cele 12 limbi ale smeului, pune bucățelele în traistă, ia pe fata de împărat și se duce cu ea acasă la împăratul. Pe cale ia Țiganul pe biata fată cu reul și-i pritesce, să spună tătâne-său, că el a omorît bălaurul, și de va spune altfel, îi va sucî grumazul fără milă.

Ajunge Țiganul la împăratul și-i spune îngâmfat, că el a omorît bălaurul și ca semn de credință a adus câte-o bucată din toate cele 12 limbi, ce avea necuratul și a venit să iee, după făgăduință, țeara spre cârmuire și fata de nevestă.

Împăratul se bucură de o parte, că i-a scăpat fata dela moarte și țeara de osîndă, și de alta se mîhnia în adîncul inimei, că chiar un cioroiu a

săvîrșit această faptă vitejească și pe el vrea să-l lase urmașiu pe tronul țerii și să-i dea fata de muiere. Dar n'avea ce face, vorba era Țisă și vorbele împăratului trebuie să fie sfinte ori cum ar fi Țise. Se logodesce fata împăratului cu Țiganul și curtea și împărăția se gătia de ospet.

Pe când la curtea împărătească era veselie și voie bună, Pipăruș Petru sormanul durmia lângă fântâna bălaurului somnul vecinigiilor și n'avea pe lângă el decât doi câni credincioși. O luară câni sormanii încoace, o luară încolo nesciind cum să-i ajute și rătăcind așa prin largul câmpurilor se întâlnesc cu o șerpoaică, ce ducea nisce fire de iarbă în gură.

— Unde ai fost tu șerpoaică? — o întrebă câni lui Pipăruș.

— Da iacă fusei de-mi căpătai nisce fire de iarbă vie, că am nouă fete și mai când era la adecă, veni o roată forfoiată, trecu preste cea mai mică și-i reteză grumazul ca cu briciul; și grăbesc să-i pun pe tăietură această iarbă vindecătoare.

Câni nu mai putură de bucurie, că au găsit ce căutau, omorîră șerpoaica și luară dela dinsa firele de iarbă. Se duseră cu ele la stăpânul lor de lângă fântână, îi așezară capul la locul lui, puseră firele de iarbă în jurul tăieturii și capul crescù îndată în jurul grumazului, cum e la toți oamenii din lume, iar Pipăruș Petru se trezi frecându-se la ochi.

— Aha, că tare am fost durmit, Țise el uitându-se împrejur.

— Ai dormi tu și acuma și ai fi dormit până-i lumea, stăpâne de nu eram și noi pe aci pe lângă tine, diseră câinii și-i povestiră, ce și cum s'a întâmplat cu Țiganul și cu fata de împărat.

Pipëruș Petru își luă atunci buzduganul își puse traista pe umăr, chiemă câinii după dînsul și se duse în satul împăratului și acolo trase în gazdă la o babă săracă într'o margine lăturașă a satului.

Țiganul de colo se cunună cu fata împăratului și se începù ospëțul strălucit și împărătesc, cum e data să fie la oameni de așa neam mare. Dar nici fata, nici împăratul, nici suflet de om din împărăție nu se bucura de nunta ce se făcuse; numai Țiganul își ieșia din piele de vesel ce era; se îngropase în perini până la urechi și nu scia cum să se delăzuească mai tare.

Când era prânzul tocmai pe la mijloc, trimite Pipëruș Petru pe lupul lui cu o coșărcuță la curte, doar s'or îndura oaspeții să-i țipe și lui un os de ros.

Se duce lupul cu coșarca în gură până la curte, dar sciiți d-voastre ce omenie are lupul în mijlocul satului, ȃiua la amiadi. Cum îl zăriră oamenii începură a-l huidui și a striga cât îi lua gura:

— Iacă lupo mē, nu lăsa mē hă, hă!

Și mai preste șanțuri, mai prin ogređi, abia scăpă bietul lup cu vieța în oase.

A doua ȃi iar pe vremea prânđului trimite Petru ursul, doar a fi el mai cu noroc decât ortacul său. Ia ursul coșarca în gură și mor-mor,

se duce și el până la curte; dar curtesanii cum îl ved iau unii furci de fier, alții puștile și încep a-l huidui și pe el.

Mireasa biata cunoscu câinii voinicului dela fântână și o rață de bucurie îi trecu prin suflet, iar Țiganul se uită pe de-a furișul la ei și porunci curtenilor să-i doboare. Împăratului însă, veți-bine om bătrân și înțelept cum era, nu i-se împărù de acest lucru șod și porunci la dece cătane din oastea lui, să meargă în urma ursului până unde s'a oprì, și să vadă ce s'a arăta pe acolo.

Țiganul, săracul mai nu cimni de frică când auđi porunca împăratului și împinse o perină din dreapta lui ȃicend:

— Fîș la dracu că nu ești de mine!

Apoi iarăși mai împinse una din stînga:

— Fîș la dracu, că nu-mi trebuiesci și abia se mai putea ținea în sus.

Ursul se ducea în pașul lui greoiu cătră casă și se hărăia când încoaci, când încolo cătră atare cătană ce avea îndrăsneala, să-l atingă cu patul puștii când în cliciuri, când în călcăie.

În sfârșit după multă opinteață ajunseră la casa băbărcii; întră ursul în casă, cătanele după el și vedënd ei acolo pe Pipėruș Petru îl luară dinapoi și după porunca împărătească îl duseră înaintea Înălțimii Sale.

Când întră Pipėruș Petru în curtea împăratului, Țiganul nu mai scia de capėtul lui, și impingea pe rînd perinele de sub dînsul:

— Fiș la dracu încoaci, fiș la dracu încolo că nu sînteți de mine, pînă remase Țiganul pe scîndurița goală și-i părea să se șteargă și de acolo de-ar fi putut.

Mi-ți ierta Luminarea Voastră Înălțate împărate, dise Pipëruș Petru, dar să vedeți că nu umblu cu minciuna cum face dumnealui de coto arătând pe Țigan, aș dice să arete și dumnealui semnele ce le are dela bălaur, ca să nu ne înșelăm nici noi, nici d-voastră.

Pipëruș Petru scoase atunci cele douăspredece vîrfuri de limbi ale bălaurului din traistă, mesenii se uitară cu toții, chiar împăratul nu înțelegea lucrul și porunci slugilor, să aducă limbile Țiganului — și sciți d-voastră ce a fost atunci, că ale Țiganului erau ciontate, iar ale lui Petru chiar din vîrf.

Fata împăratului nu se mai putu răbda, ci se aruncă la tată-său în grumazi dicînd:

— Tată, voinicul acesta a omorît bălaurul!

Această veste străbătù ca fulgerul în întreaga împărăție și toată lumea se bucura că au scăpat de rușinea să-i cârmuiască o cioară.

Împăratul strică nunta ce a făcut, își cunună fata de nou cu Pipëruș Petru și făcură alt ospet cu chiu și hop, cu alaiu și voie bună după vorba aceea: că-i ospet și nu-i pomană. Iar pe bietul Țigan l-au tăiat bucățele, bucățele, au băgat bucățelele într'un sac, au legat sacul de coada unui armăsar turbat, au mai legat lângă el un sac de nuci spart în fund și au dat biciu armăsarului în largul vîz-

duhului preste văi și rîpe, prin spini și pietrișuri; și precum pica nuca, așa pica bucățica, până nu s'a ales nici șteametă de bietul Țigan; — pentru că mă rog d-voastre nici o minciună din lume nu se pedepsește mai aspru, decât minciuna spusă în fața împăratului.

La ospetul lui Pipăruș Petru am fost și eu chemat alături cu crai și împărați din toate părțile lumii, și chieful ce am tras acolo, nu-l voi uita cât voi trăi.

Dar după masă nene, s'a întins o horă din fete și neveste de împărați frumoase toate ca nisce ține și din crăișori trupeși cu vestminte strălucitoare. Făceau-mi și mie fetele cu ochiul, să întru în horă, dar eu nu doară că aș fi rușinos, ci cam mîncăcios din fire, mă dădai după o masă într'un colț lângă nisce țimpi de copon și la o cană cu vin de ici dela Măgierat și apoi n'ai grije, lume ca aceea: îmbucă de ici din friptură, trage dușca de colo din cana nesecată și fă cu ochiul puicelor din horă.

Când am pornit cătră casă mi-am luat un os, să-l mai mozolesc pe cale și întrînd în sat, iacătă-mă butic pe Luca ăsta, ce șede în casa Sofichii și gata să mă împedec în el. Atunci eu tip! cu osul după el, nu știu cum îl nimeresc în cliciu, și de atunci Luca știopâlc, știopâlc ca cel mai scurt la un picior. Iar Pipăruș Petru a ajuns împărat în locul socru-său și de n'a murit încă, trăiesce și acum.

Șiria, 8/20 Septemvrie 1883.
